

Luentosarja (eri luennoitsijoita):

Feminiinisen monet kasvot: naiset, luonto ja jumalallinen

Luennot ja loppukeskustelu pidetään viehättävän Lapinlahden lähteen auditoriossa viitenä peräkkäisenä torstaina syyslukukaudella 2022. Päivämäärät ovat: to 6.10., to 13.10., to 20.10., to 27.10. ja to 3.11.2022. Ensimmäisenä torstaina 6.10. tilaisuus on klo 18.15-20.15 ja siitä eteenpäin neljänä torstaina klo 18-20.

Ilmoittautuminen ma 19.9.2022 mennessä Kriittisen korkeakoulun nettisivuilla. Paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Luentosarjan hinta on 60 euroa.

Luennoitsijoita ovat FT Virpi Lehtinen, Ph.D., dos. Kaarina Kailo, FT Anni Tsokkinen ja VTT, dos. Kaisa Kuurne. Luentosarjan vastuuhenkilönä toimii Virpi Lehtinen.

Luentosarja on jatkoa Kriittisen korkeakoulun kevätlukukaudella 2022 järjestämälle, suuren suosion saaneelle webinaarille Naispuolinen jumaluus ja esiäitien viisaus. Luentosarjan jatkoksi järjestetään kevätlukukaudella 2023 luennon teemoihin kytkeytyvä työpajasarja.

Lämpimästi tervetuloa!

.....

Luentosarja (eri luennoitsijoita):

Feminiinisen monet kasvot: naiset, luonto ja jumalallinen

Naisellisuuteen liittyvät käsitteet ja käsitykset ovat murroksessa. Naisen käsite on kyseenalaistunut, kun sukupuolen moninaisuus on noussut julkisen keskustelun aiheeksi. Lisäksi naisen käsite elää feministisen liikkeen sisällä, kun johtavaksi ajattelutavaksi on noussut identiteettien monikerroksisuutta painottava intersektionaalinen feminismi.

Feminismin piirissä naisista puhumista ja naiselliseen assosioituvan kokemuksen käsittelemistä estävät usein syytökset essentialismista eli ikuisen ja muuttumattoman naisluonnon olettamisesta, tai vääristyneen kaksijakoiseen sukupuolikäsitykseen nojaamisesta. Toisinaan lapsi heitetään pesuveiden mukana, kun jaettua naisellista elettyä, ruumiillis-henkistä todellisuutta ei voida vanhakantaisuuden pelossa enää avoimesti ottaa ajattelun ja toiminnan rakennusaineeksi, eikä kokemuksia, niiden eroja ja yhteyksiä tutkita yhdessä.

Samaan aikaan kun naisen ja feminiinisen/naisellisen käsitteet sivuuttava akateeminen feminismi on lakannut puhuttelemasta monia naisia, erilaisten henkisten perinteiden ja uushenkisyyden nostamat naiseuden teemat ovat herättäneet entistä enemmän kiinnostusta. Moni naiseksi identifioitua kokee yhteyttä Äiti maahan, feminiiniseen, ihmisen feminiiniseen puoleen tai pyhään naiseuteen. Näitä myös tutkitaan nykyään entistä enemmän. Toisaalta varhaisemmat näitä aiheita käsittelevät tutkimukset ovat nousseet uudelleen esille teoreettisten oletusten muututtua, uusien löydösten valossa ja tutkimusmenetelmien kehittyttyä. Teemoja on käsitelty ainakin arkeologiassa, lingvistiikassa, psykologiassa, teologiassa, kulttuurin- ja uskontojen tutkimuksessa sekä filosofiassa.

Tämä luentosarja käsittelee feminiinistä tarkastelevia symbolisia ja henkisiä näkökulmia ammentaen niiden tieteellisistä taustoista. Luentosarja avaa feminiinistä käsittelevän tutkimuksen ja siitä nousevan ajattelun aarreaittaa yleistajuisesti aiheesta kiinnostuneille. Luennot tarjoavat myös mahdollisuuksia jäsentää omaa identiteettiä ja olemassaoloa suhteessa feminiiniseen.

1. Miten ymmärtää nainen ja naisellinen? Filosofinen näkökulma

Virpi Lehtinen, FT, filosofi, sertifioitu fokusointiohjaaja

Ruumiinfenomenologista sukupuolikäsitystä avaava luento esittää, että yhä edelleen on pätevää puhua naisista ja naisellisesta, ja selvittää millä ehdoin näin on. Esimerkkinä naisidentiteetin kehkeyttämiseen kuljemme filosofisen matkan ulkoa käsin määräytyneestä naisrakastetusta, naispuolisen viisauden rakastajan ja -opettajan kautta eheään, itsemääräytyvään naisidentiteettiin, naisrakastajaan, joka ilmenee kaikissa olemassaolon ulottuvuuksissa. Kysymme mitä kaikki tämä voisi merkitä juuri minun kohdallani ja miten löytää oman olemassaolon dynaamisuus filosofista itsereflektiota hyödyntäen.

2. Moderni matriarkaattitutkimus ja Jumalattaren paluu. Huhuhaata vai tiedettä?

Kaarina Kailo, kulttuurintutkija, dosentti

Luento esittelee modernia matriarkaatti- ja matrikulttuurista tutkimusta. Toisin kuin moni luulee naisvaltaisista, äitien sukulinjaan perustuvia kulttuureja on ollut menneisyydessä ja niitä on yhä tänään. Aiheeseen liittyy monia stereotyyppioita ja vääriä tietoja, kuten oletus siitä, että matriarkaatti olisi patriarkaatin peilikuva. Mistä matriarkaatisista ja jumalatarkulttuurista sitten on kyse? Luennolla annetaan esimerkkejä matriarkaattitutkimuksesta ja arkeomytologian tutkimuksesta. Näiden tutkimuslinjojen ja -menetelmien avulla saatu todistusaineisto viittaa laaja-alaiseen Karhun ja Suuren äidin tai kantaemon kunnioittamisen ja juhlimisen kulttuuriperintöön. Luento keskittyy Pohjolan Kultaiseen naiseen, joka edustaa koko alueen suurta äitijumalaa suomensukuisten kansojen jatkumolla.

3. Jumala äitinä ja maailma jumalattaren ruumiina. Feministiteologia jumaluuden uudelleen määrittelijänä

Anni Tsokkinen, FT, teologi

Kristinuskon piirissä syntyneen feministiteologian ytimessä on kysymys Jumalasta/jumaluudesta. Kristilliseen perinteeseen sitoutuvia ja sen hylkääviä feministiteologeja yhdistää patriarkaalisen Jumala-käsityksen kritiikki. Merkittävä ero reformisteiksi ja radikaaleiksi nimettyjen feministiteologioiden välille piiryy siinä, millaisia vaihtoehtoja he luovat maskuliiniselle jumaluuden ymmärtämiselle. Luennolla esitellään kahden urauurtavan feministiteologin, kristilliseen perinteeseen sitoutuvan Sallie McFaguen sekä siitä irtautuneen Carol Christin ajattelua. Millaiseksi rakentuu uskonto, jossa Isä-Jumalan sijalle astuu Äiti tai Jumalatar?

4. Feminiinisten arkkityyppien jäljillä

Kaisa Kuurne, sosiologian dosentti, arkkityyppisen työskentelyn ohjaaja

Luennolla tarkastellaan Jungilaisen analyttisen psykologian – erityisesti sen naiseuden arkkityyppeihin suuntautuvan kirjallisuuden – näkökulmasta keskeisiä eri kulttuureissa, tarinoissa ja myyteissä esiintyviä feminiinisiä arkkityyppejä. Näitä ovat neito, Suuri Äiti, villinainen ja eukko/vanha viisas nainen. Arkkityypit voidaan nähdä tietynlaisina, usein alitajuisina elämänenergioina, jotka löytyvät eri kulttuureiden ja aikojen kuvastoista hieman erilaisina, mutta tunnistettavina variaatioina. Jokaisella arkkityypillä on voimansa mutta myös tuhoisa varjopuolensa. Arkkityyppejä tarkastellaan myös suhteessa kollektiiviseen ja yksilölliseen alitajuntaan.

5. Loppukeskustelu

Virpi Lehtinen

Loppukeskustelussa käsitellään alustuksen pohjalta osallistujien omia kysymyksiä ja ajatuksia luentojen teemoihin ja käsittelytapoihin peilaten.